

मा.राज्य माहिती आयुक्त, राज्य माहिती आयोग, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अंतर्गत अपील -

अपील क्रमांक १९५५/२००७

अपील क्रमांक १९५६/२००७

अपील क्रमांक १९५७/२००७

अपील क्रमांक १९५८/२००७

अपील क्रमांक १९५५/२००७

- १) श्री रियाजुलहकखॉ ईब्राहिमखॉ
रा. पेठ अहमदपूर वार्ड नं. ३, पो.ता.आष्टी
जिल्हा वर्धा - ४४२२०२

अपीलकर्ता

वि रु ध्द

- २) प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा जिल्हा उपनिबंधक
सहकारी संस्था, वर्धा, ता.जि.वर्धा ४४२००९.
- ३) जन माहिती अधिकारी तथा बँक निरिक्षक (कर्ज विभाग)
वर्धा जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक, शाखा आष्टी,
ता.आष्टी, जिल्हा वर्धा.

उत्तरवादी

अपील क्रमांक १९५६/२००७

- १) श्री रियाजुलहकखॉ ईब्राहिमखॉ
रा. पेठ अहमदपूर वार्ड नं. ३, पो.ता.आष्टी
जिल्हा वर्धा - ४४२२०२

अपीलकर्ता

वि रु ध्द

- २) प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा सहाय्यक निबंधक
सहकारी संस्था, कारंजा (घाडगे), पो.ता.कारंजा (घा.)
जि.वर्धा .
- ३) जन माहिती अधिकारी तथा बँक निरिक्षक (कर्ज विभाग)
वर्धा जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक, शाखा आष्टी,
ता.आष्टी, जिल्हा वर्धा.

उत्तरवादी

अपील क्रमांक १९५७/२००७

- १) श्री रियाजुलहकखॉ ईब्राहिमखॉ
रा. पेठ अहमदपूर वार्ड नं. ३, पो.ता.आष्टी

जिल्हा वर्धा - ४४२२०२

अपीलकर्ता

// २ //

वि रु ध्द

२) प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा सहाय्यक निबंधक
सहकारी संस्था, कारंजा (घाडगे), पो.ता.कारंजा (घा.)
जि.वर्धा.

३) जन माहिती अधिकारी तथा बँक निरिक्षक (कर्ज विभाग)
वर्धा जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक, शाखा आष्टी,
ता.आष्टी, जिल्हा वर्धा.

उत्तरवादी

अपील क्रमांक १९५८/२००७

१) श्री रियाजुलहकखँ ईब्राहिमखँ
रा. पेठ अहमदपूर वार्ड नं. ३, पो.ता.आष्टी
जिल्हा वर्धा - ४४२२०२

अपीलकर्ता

वि रु ध्द

२) प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा सहाय्यक निबंधक
सहकारी संस्था, कारंजा (घाडगे), पो.ता.कारंजा (घा.)
जि.वर्धा.

३) जन माहिती अधिकारी तथा बँक निरिक्षक (कर्ज विभाग)
वर्धा जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक, शाखा साहूर, पो. साहूर
ता.आष्टी, जिल्हा वर्धा.

उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक ६.९.२००८)

नि र्ण य

अपीलकर्ता यांनी दिनांक ५.३.२००७ रोजी राज्य माहिती आयोगाकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ चे कलम, १९ (३) अन्वये चार द्वितीय अपील दाखल केली आहे. सदरच्या चारही द्वितीय अपीलाची सुनावणी आज घेण्यात आली. अपीलकर्ता व उत्तरवादी हजर आहे.

// ३ //

अपील क्रमांक १९५५/२००७ : मध्ये दिनांक ६.६.२००६ रोजी निरीक्षक, कर्ज विभाग तथा विशेष वसुली अधिकारी, सहकारी बँक शाखा आष्टी श्री सुरेंद्र ना. राऊत यांचेकडे शासकिय माहिती अधिकारी म्हणून खालीलप्रमाणे माहिती मागितलेली दिसून येते.

आवश्यक असलेल्या माहितीचा तपशिल : " अर्जदार हा पेटअहमदपूर वि.का.सेवा सहकारी र.नं.६१४ चा खातेदार आहेत. त्याने १९९२ मध्ये शेतीकरीता रुपये १३१९०/- चे पिक कर्ज घेतले होते. शेतात नापिकी झाल्याने कर्ज भरले नाही. म्हणून शासनाने विशेष पॅकेज जाहिर करून रुपये २५०००/- पर्यंत कर्जावरील व्याज शासनाने भरले ओ आणि कर्जदार खातेदाराना रुपांतर कर्जाची तरतुद केली आहे. तुम्ही निरीक्षक कर्ज विभाग म्हणून आष्टी सहकारी बँकेत कार्यरत असून पेटअहमदपूर से.सह.सोसायटी ही तुमचेकडे असून कर्ज प्रकरणांची मंजूरीची कामे तुमचेकडे आहेत. म्हणून अर्जदाराने रुपांतर कर्ज मिळण्याकरीता तुमचेकडे दिनांक ५.६.२००६ रोजी लेखी अर्ज केलेला आहे. त्या अर्जाची आपण कोणती दखल घेतली. अर्जदारास पुढील कर्ज शासनाचे निर्णय मिळू शकते काय किंवा नाही याबद्दल संपुर्ण माहिती (२) तसेच विशेष पॅकेज बद्धलची संपुर्ण माहिती (३) पुढील कर्ज अर्जदारास किती दिवसात मिळेल याची माहिती (४) आणि पुढील कर्ज मंजूरीस आपले काय मत आहे त्याची विस्तृत माहिती मिळण्याबाबत."

सदरच्या अर्जाचे अनुषंगाने अपीलकर्ता यांना दिनांक १९.६.२००६ रोजी श्री एस.एन.राऊत, बँक निरीक्षक यांनी माहिती उपलब्ध करून दिलेली आहे. उपलब्ध करून दिलेल्या माहितीमुळे समाधान न झाल्यामुळे अपीलकर्ता यांनी दिनांक ४.७.२००६ रोजी प्रथम अपील प्रकाशचंद्र पदमावार, जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था वर्धा यांचेकडे दाखल केलेले दिसून येते. सदरचे प्रथम अपील विशेष पॅकेज अंतर्गत कर्जाचे पुर्नगठन करण्याच्या संबंधाने असल्याने सहाय्यक निबंधक सहकारी संस्था तालुका कारंजा, जिल्हा वर्धा यांचेकडे पुढील निर्णयाकरीता दिनांक २०.७.२००६ रोजी मुळ अपील पाठविण्यात आले. प्रथम अपीलाचा निर्णय झालेला दिसून येत नाही. व त्यामुळे अपीलकर्ता यांना अपेक्षित माहिती उपलब्ध झाली नाही म्हणून त्यांनी राज्य माहिती आयोगाकडे द्वितीय अपील दाखल केले आहे.

// ४ //

अपील क्रमांक १९५६/२००७ : मध्ये अपीलकर्ता यांनी दिनांक ४.१०.२००६ रोजी खालीलप्रमाणे माहिती मागितलेली दिसून येते.

आवश्यक असलेल्या माहितीचा तपशिल : " अर्जदार हा व्यवसायाने कास्तकार असून तो पेटअहमदपूर सहकारी सोसायटी र.नं. ६१४ आणि साहूर वि.वि.कार्यकारी सेवा सहकारी सासेसायटीचा कर्जदार खातेदार असून त्यास माहे मई २००६ चे शेवटचे आठवड्यात तुमची आष्टी येथील कार्यालयात प्रत्यक्ष भेट घेवून पॅकेज अंतर्गत पुढील कर्जाची मागणी केली तेव्हा तुम्ही अर्जदारास सदर सोसायटीचे कर्ज पेटअहमदपूर सोसायटीला एकतर्पीत भरण्याकरीता सूचविले. आणि अर्जदारास कर्जाचे एकत्रित करण्याकरीता तुमचेकडे अर्ज सादर करण्यास सूचविले. त्याप्रमाणे अर्जदाराने दिनांक ५.६.०६ रोजी साहूर सोसायटीचे कर्ज पेटअहमदपूर सोसायटीला एकत्रीत करण्याकरीता तुमचेकडे रजिस्टर पोस्टाद्वारे अर्ज केलेला आहे. आणि पॅकेज अंतर्गत पुढील कर्ज मिळण्याकरीता वेगळा अर्ज सुध्दा केलेला आहे. दोन्ही अर्ज तुम्हास प्राप्त झालेले आहे"

विहित मुदतीत माहिती उपलब्ध झालेली नसल्यामुळे अपीलकर्ता यांनी दिनांक ६.११.२००६ रोजी सहाय्यक निबंधक, सहकारी संस्था कारंजा यांचेकडे प्रथम अपील दाखल केलेले दिसून येते. प्रथम अपीलाच्या संदर्भामध्ये कोणत्याही प्रकारची कार्यवाही झालेली दिसून येत नाही. व त्यामुळे अपीलकर्ता यांनी राज्य माहिती आयोगाकडे द्वितीय अपील दाखल केले आहे.

अपील क्रमांक १९५७/२००७ : मध्ये अपीलकर्ता यांनी दिनांक २८.८.२००६ रोजी शासकिय माहिती अधिकारी म्हणून श्री सुरेंद्र ना. राऊत, बँक निरीक्षक, कर्ज विभाग तथा विशेष वसुली अधिकारी यांचेकडे खालीलप्रमाणे माहिती मागितलेली दिसून येते.

आवश्यक असलेल्या माहितीचा तपशिल : "अ) अर्जदाने दिनांक ५.६.०६ रोजी अर्ज करून तुम्हास पुनबंधिती कर्जाची मागणी केली. त्या अर्जाचा तुम्ही अजून निकाल कां दिला नाही याची माहिती संपुर्ण कारणांसह.

// ५ //

(१) अर्जदाराने ५.६.०६ ला अर्ज केला त्यावेळेस अर्जदाराचे नांव पॅकेज यादीत नमूद होते किंवा नाही. नांव नमूद असल्यास तुम्ही अर्जदारास पॅकेज नुसार कर्ज का दिला नाही याची माहिती संपुर्ण कारणांसह. तसेच यादीत नांव नमूद नसल्यास त्या स्थिती मध्ये नांव कोणत्या कारणास्तव नमूद करण्यात आलेले नाही याची माहिती संपुर्ण कारणांसह आणि खुलासेवार.

(क) कर्ज मंजूरीचे तुम्हा स्वतःला अधिकार आहे किंवा नाही. अधिकार नसल्यास त्यास्थितीमध्ये तुम्ही पेठअहमदपूर सोसायटी चे पुर्नगठित कर्ज मंजूर केले त्या सर्व कर्ज प्रकरणाला तुम्ही स्वतःहून मंजूरी दिली अथवा सर्व कर्ज प्रकरणाला तुमचे वरिष्ठांची मंजूरी मागीतली. वरिष्ठांची मंजूरी मागीतली असल्यास त्याची तारीख मंजूरी मागीतली त्याची तारीख जावक नंबरसह याची खुलासेवार माहिती वरिष्ठांच्या नामपदनाम आणि कार्यालयाचा पत्ता यासह.

(ड) तुम्ही बँकेचे कर्ज प्रकरण मंजूरी अधिकारी असून शासनाने तुम्हास कर्ज मंजूरीचे कामाचा अधिकार दिला आहे किंवा नाही याची माहिती.

(३) विशेष पॅकेज अंतर्गत पुनर्गठित कर्ज देण्याकरीत तुम्हास तुमचे वरिष्ठांची परवानगी द्यावी लागते काय आणि अशी तरतूद शासनाने पॅकेज मध्ये केलेली आहे काय याची माहिती. पुनर्गठित कर्ज वाटपाचे तुम्हा स्वतःला अधिकार आहे किंवा नाही अधिकार असल्यास तुम्ही अर्जदारास कर्ज कां दिला नाही. याची खुलासेवार माहिती. अधिकार नसल्यास त्या स्थितीमध्ये पॅकेज मध्ये अशी तरतूद केलेली आहे, त्याचे सी.सी.आर नंबरसह माहिती.

(फ) तुम्ही शासनाचे विशेष पॅकेज अंतर्गत अर्जदारास कर्ज दिले नाही त्यामुळे त्याची शेत जमीन पडीत राहिली आणि अर्जदाराचे नुकसान झाले तुम्ही शासनाचे आदेशाचे जाणून बुजून पालन केले नाही. या सर्व बाबीला तुम्ही व्यक्तीगतरित्या जबाबदार आणि दंडास पात्र आहे. नुकसान भरपाईची रक्कम रुपये एक लाख हे तुम्ही किती दिवसात अर्जदारास देण्यास तयार आहे याची माहिती."

माहिती विहित मुदतीमध्ये उपलब्ध झाली नसल्यामुळे अपीलकर्ता यांनी दिनांक ३०.९.२००६ रोजी प्रथम अपील सहाय्यक निबंधक सहकारी संस्था, कारंजा यांचेकडे दाखल

केलेले दिसून येते. व त्यानंतर प्रथम अपीलात कोणत्याही प्रकारची कार्यवाही झालेली नसल्यामुळे राज्य माहिती आयोगाकडे द्वितीय अपील दाखल केले आहे.

अपील क्रमांक १९५८/२००७ : मध्ये अपीलकर्ता यांनी प्रशासकिय माहिती अधिकारी श्री वुईके, बँक निरीक्षक, कर्ज विभाग जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक, वर्धा यांचेकडे खालीलप्रमाणे माहिती मागितलेली दिसून येते.

आवश्यक असलेल्या माहितीचा तपशिल : " अ) अर्जदार विशेष पॅकेज अंतर्गत पुनर्गठन कर्ज घेण्यास पात्र आहे तर त्यांस अजून पुनर्गठन कर्ज कोणत्या कारणास्तव देण्यात आलेले नाही याची कारणांसह माहिती. पात्र नसल्यास पॅकेज मधील कोणत्या तरतुदीप्रमाणे अपात्र आहे याची विस्तृत माहिती पाहिजे आहे. सी.सी.आर.क्रमांक आणि तारीखसह.

ब) दिनांक १०.६.२००६ चे अर्जाची तुम्ही कोणती दखल घेतली त्याची माहिती अणि दिनांक १०.६.०६ चे अर्जाला आपण शेवट्युवडयाचा कागद समजून ठेवून दिला त्याची विस्तृत माहिती किंवा तो तुमचे वरिष्ठांकडे पाठविला तर त्यांचे जावक नंबर आणि तारीख तुमचे वरिष्ठ अधिका-याचा पदनाम आणि कार्यालयाचा पत्ता यांची संपुर्ण माहिती.

क) अर्जदाराचे नांव पॅकेज यादीत आहे किंवा नाही. असल्यास त्याचा क्रमांक, मुददल रक्कम आणि व्याज माफी झाली याची माहिती तुम्ही अर्जदारास पाठविली किंवा नाही. पाठविली नसल्यास त्याचे कारण आणि विस्तृत माहिती.

क-१)विशेष पॅकेज अंतर्गत पुनर्गठन कर्ज मंजूर करण्याबाबत तुम्हास तुमचे वरिष्ठाची उदारनार्थ डी.डी.आर. किंवा जनरल मॅनेजर याची परवानगी घ्यावी लागतो काय. आणि अशा प्रकारची तरतुद विशेष पॅकेज मध्ये आहे काय. याची विस्तृत माहिती तरतुदीसह, सी.सी.आर. क्रमांकसह. तसेच शासनाने तुम्हास प्रदान केलेले अधिकारान्वये तुम्हास पुनर्गठन कर्ज वाटप करीता तुम्हा स्वतःला तुमचा अधिकार वापरण्याचा अधिकार आहे किंवा नाही याची माहिती. तुम्हा एकटयाला अधिकार नसल्यास याची माहिती शासनाचे तरतुदीसह. ड) तुमचे नांव, पदनाम, तुमचे कार्यालयाचा पत्ता आणि तुमचेकडे बँकेची कोणती कामे आहेत आणि कर्ज मंजूरीचे अधिकार तुम्हास आहे किंवा नाही याची माहिती खुलासेवार पाहिजे आहे."

विहित मुदतीत माहिती उपलब्ध झाली नाही म्हणून दिनांक २५.९.२००६ रोजी प्रथम अपील सहाय्यक निबंधक, सहकारी संस्था कारंजा (घाडगे) यांचेकडे दाखल केलेले दिसून येते. प्रथम अपीलात कोणतीही कार्यवाही झालेली नसल्यामुळे अपीलकर्ता यांनी राज्य माहिती आयोगाकडे द्वितीय अपील दाखल केले आहे.

सदरच्या अपीलाच्या संदर्भामध्ये सहाय्यक निबंधक सहकारी संस्था यांनी दिनांक ४.११.२००६ रोजी अपीलकर्ता यांनी श्री सुरेंद्र ना. राऊत, बँक निरीक्षक व श्री वुईके, बँक निरीक्षक यांचे विरुद्ध दिनांक ३०.९.२००६ ला या कार्यालयाकडे अपील अर्ज सादर केलेला आहे. तो या कार्यालयाच्या कक्षेत मोडत नसल्यामुळे आपले दोनही दिनांक २५.९.२००६ व दिनांक ३०.९.२००६ चे अर्ज खारीज करित आहे, असे कळविलेले दिसून येते.

द्वितीय अपीलाच्या सुनावणीच्या संदर्भामध्ये सहाय्यक निबंधक सहकारी संस्था कारंजा यांनी आयोगाचे कार्यालयात खालीलप्रमाणे खुलासा दाखल केला आहे.

खुलासा :

" १) अर्जदार यांनी मा. जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, वर्धा यांच्याकडे माहितीचा अधिकार २००५ अन्वये विशेष पॅकेज अंतर्गत माहितीचा अर्ज दिला. तसेच बँकेचे आष्टी शाखेचे माहिती अधिकारी श्री सुरेंद्र राऊत यांना अर्ज देऊन त्यांना पुनर्गठीत कर्ज मिळेल किंवा नाही अशी माहिती विचारली. परंतु बँक निरीक्षक श्री राऊत यांनी माहिती देण्यास टाळाटाळ केली व अर्जदारास पुनर्गठीत कर्जही दिलेले नाही.

बँक निरीक्षक श्री राऊत यांनी त्यांचे पत्र क्रं.१९/०६/०६ अन्वये अर्जदारास असे कळविले की, आपण पॅकेज स्कीमसाठी पात्र आहात की नाही हे तपासल्या शिवाय आपणास कळविण्यात येईल. त्यानंतर अर्जदाराने पुन्हा १८/०८/०६ रोजी बँकेस असे कळविले आहे की, हयांची जमीन आष्टी व साहूर परिसरात आहे. त्यांनी पुनर्गठनची माहिती व विशेष पॅकेज अंतर्गतची माहिती मागितली. या संबंधीची माहिती बँकेकडून देण्यात आलेली नाही व कर्जही दिलेले नाही. श्री राऊत बँक निरीक्षक यांच्या विरुद्ध दि. ३०.०९.०६ ला कार्यालयाला अपील अर्ज सादर केला आहे. या कार्यालयाचे पत्र क्रं. दि.४.११.०६ अन्वये अर्जदारास अपील या कार्यालयाच्या कक्षेत

मोडत नसल्यामुळे त्यांचा अर्ज खारिज करण्यात आला आहे. त्यानंतर अर्जदाराने अपील दाखल केल्यानंतर या कार्यालयाचे पत्र दिनांक १.१२.०६ ला अर्जदारास तसे कळविण्यात आलेले आहे की, आपण सादर केलेला अर्ज या कार्यालयाच्या कक्षेत येत नसल्यामुळे आपला अर्ज खारिज करण्यात येत आहे. अर्जदारांस सन १९९१-९२ मध्ये रुपये ५५७४/- तसेच १९९२-९३ मध्ये रुपये ६७२२/- साहूर संस्थेकडून कर्ज वाटप करण्यात आले आहे.

अर्जदार यांनी बँकेकडे व संस्थेकडे कर्ज मागणी केलेली नाही. त्यामुळे त्यांना कर्ज वाटप करता आले नाही. तसे साहूर संस्थेचे अध्यक्ष व सचिव यांनी कळविलेले आहे."

अपीलकर्ता यांनी वरील चारही अर्जांमध्ये जी माहिती मागितलेली दिसून येते ती त्यांनी दिनांक ५.५.२००६ च्या अर्जाच्या संदर्भामध्ये व त्यानंतर केलेल्या अर्जाच्या संदर्भामध्ये कर्ज उपलब्ध करून देण्याच्या संदर्भात झालेल्या कार्यवाहीची माहिती मागितलेली दिसून येते. थोडक्यात अपीलकर्ता यांना कर्ज मंजूर करून घेण्याची अपेक्षा दिसून येते. चारही अपीलाच्या सुनावणीच्या संदर्भामध्ये बँक निरीक्षक श्री सुरेंद्र राऊत व श्री वुईके यांचे तर्फे म्हणजे बँकेचे तर्फे अॅड. शंतनु भोयर हे हजर झाले असून त्यांनी आयोगाचे निदर्शनास अपीलकर्ता यांना पुर्वी उपलब्ध झालेल्या कर्जाचे संदर्भात व मागितलेल्या कर्जाचे संदर्भात मा. जिल्हाधिकारी यांचेकडे केलेल्या तक्रार अर्जाच्या संदर्भामध्ये दि वर्धा जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक शाखा साहूर यांनी वस्तुस्थिती सादर करणारे दिनांक २०.९.२००६ चे पत्र सादर केले. ते खालीलप्रमाणे आहे.

" प्रति,

मा.उपजिल्हाधिकारी साहेब,

जिल्हाधिकारी कार्यालय,

वर्धा.

संदर्भ : शेतकरी पॅकेज क्रमांक अका/पंप्रपॅ/तक्रार/कावि/६४०/०६, कार्यालय

जिल्हाधिकारी वर्धा यांचे कार्यालय दिनांक १९ ऑगस्ट, २००६ चे पत्र.

विषय : तक्रार कर्ता श्री रियाजुलहकखॉ वल्द इब्राहिमखॉ, रा. पेठ अहमदपूर ता. आष्टी
यांना नविन कर्ज मंजूर न केल्याबाबत.

महोदय,

सविनय सादर आहे की, विषयांकित तक्रारकर्ता यांची मौजा पंचाळा शिवारामध्ये शेत सर्व्हे क्रमांक १२९-अ आराजी २.८२ हेक्टर व सर्व्हे क्रमांक १२९-ब आराजी ३.०९ हेक्टर आणि सर्व्हे क्रमांक १२४ आराजी ०.३५ हेक्टर अशी एकुण ६.२५ हेक्टर जमीन आहे. सदर शेत जमीनीपैकी दिनांक ९.७.१९९१ रोजी शेत सर्व्हे १२९-अ आराजी २.८२ हेक्टर शेत जमीन ३७,५००/- रुपयामध्ये नोंदणीकृत विक्रीपत्र करुन सौ. निा जवाहर भार्गव रा. आष्टी यांना विकली. त्यानंतर सदर तक्रार कर्ता यांचेकडे शेत सर्व्हे क्रमांक १२९-ब आणि १२४ एकुण आराजी ३.४४ हेक्टर जमीन शिल्लक होती. त्यानंतर सदर तक्रारकर्ता यांनी विविध कार्यकारी सेवा सहकारी संस्थामार्फत र.न. ६१४ पेठ अहमदपुर (आष्टी८ यांचेकडे अर्ज करुन सभासदाची फी भरुन ते सदर सोसायटीचे सदस्य झाले आणि दिनांक २२.७.१९९१ रोजी सदर सोसायटीला करार (गहाणपत्र) तयार करुन दिले. आणि शेत सर्व्हे क्रमांक १२९-ब, १२४ तसेच विकलेले शेत सर्व्हे क्रमांक १२९-अ सदर सोसायटीकडे गहाण ठेवून ४५,०००/- रुपयाच्या कर्जाचा प्रस्ताव आमचेकडे सादर केला. सदर प्रस्ताव आमच्या बँकेने मंजूर करुन त्यांना ११,१४१/- रुपये कर्ज दिले. सन १९९२ मध्ये दुष्काळ जाहिर झाल्याने त्यांच्या कर्जाचे रुपांतर झाले आणि सन १९९२ मध्ये त्यांनी पुन्हा २,०४८/- रुपये सदर शेतीवर कर्ज घेतले. अशाप्रकारे त्यांचे एकुण कर्ज १३,१८९/- रुपये झाले. दिनांक २८/४/२००६ रोजी राज्य शासनाकडून आलेल्या पॅकेजनुसार त्यांचे सदर कर्जावरील व्याज १३,१८९/- रुपये माफ झाले. अशा प्रकारे त्यांना पॅकेजचा १३,१८९/- रुपयाचा लाभ मिळालेला आहे.

सेवा सहकारी संस्थेचे उपविधी नुसार एका एसमास एकाच संस्थेचा सभासद होण्याचा अधिकार असतांना सदर नियम डावलून शासनाची फसवणुक करण्याच्या उद्येशाने दिशाभुल करुन सदर तक्रार कर्त्यांनी परत साहूर विविध कार्यकारी सेवा सहकारी संस्था मर्यादित र.न. ३४३ साहूर यांचेकडे सदर तक्रार कर्त्यांनी पुन्हा सभासदाकरीता अर्ज करुन, सभासद फी भरुन सदस्यत्व हस्तगत केले. आणित्यात विकलेल्या आणि स्वतःचे मालकीचे शेत सर्व्हे क्रमांकावर करार (गहाण) पत्र तयार करुन सदर सोसायटीचे मार्फतीने आमचेकडून सन १९९१ मध्ये

// १० //

६,७२२/- आणि सन १९९२ मध्ये सदर कर्जाचे रुपांतर झाल्याने ५,५५४/- रुपये असे एकुण १२,२७६/- रुपये कर्ज घेतले. सदर कर्जावरील व्याज रुपये १२,२७६/- रुपये राज्य शासनाकडून आलेल्या पॅकेजनुसार दिनांक २८.४.२००६ रोजी माफ करण्यात आले. अशाप्रकारे त्यांना शासनाच्या पॅकेजचा व्याजाच्या रुपाने एकुण १२,२७६/- अधिक १३,१८९/- असा एकुण २५,४६५/- रुपयाचा लाभ मिळालेला आहे.

तसेच तक्रार कर्ता यांनी १९८५ मये मौजा पंचाळा येथील शेत सर्व्हे नंबर असलेली शेती बँक ऑफ इंडिया शाखा आष्टी येथे गहाण करुन कर्जाची उचल केलेली आहे. एकच सर्व्हे नंबर असलेली शेती तीनही ठिकाणी गहाण करुन कर्जाची उचल केलेली आहे. तसेच शेत विकल्यानंतर तोच सर्व्हे नंबर दोनही संस्थेला गहाण करुन कर्जाची उचल केलेली आहे. त्यामुळे तक्रारकर्त्यांनी बँकेची फसवणुक केल्यामुळे शासनाचे पॅकेज अंतर्गत कर्ज देता येत नाही. करीता माहितीस सादर.

दि. २०.९.२००६

आपला नम्र

स्वा/-

दि वर्धा जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक,

शाखा साहूर

प्रतिलिपी :-

१) मा. तहसिलदार साहेब, तहसिल कार्यालय आष्टी यांचे माहितीकरीता सादर.

२) मा. प्रशासक साहेब, मुख्य कार्यालय वर्धा यांचे माहितीकरीता सादर. "

सदरच्या पत्राची प्रतिलिपी ही तहसिलदार, तहसिल कार्यालय, आष्टी तसेच प्रशासक मुख्य कार्यालय वर्धा यांचे माहितीकरीता सादर केलेली आहे. त्याचप्रमाणे अपीलकर्ता यांचे विरुध्द दिनांक १.९.२००६ रोजी पोलीस स्टेशन आष्टी, जिल्हा वर्धा यांचेकडे भा.द.वि. च्या कलम ४२०, ४६०, ४७१, ५११ व ५०६ प्रमाणे F.I.R. क्रमांक ९५/२००६ आयोगाचे निदर्शनास आणला. सोबत F.I.R. ची छायांकित प्रत जोडली आहे.

प्रति,

१) मा. जिल्हाधिकारी साहेब,
वर्धा.

निवेदन देणार :- श्री एस.एस. नानोटकर, प्रशासक,
दि वर्धा जिल्हा मध्यवर्ती सहाकारी बँक मर्या. वर्धा.

गैरअर्जदार :- नियाजउलहक वल्द. इब्राहिम खॉन
रा. पेठ अहमदपुर, वार्ड नं.३, मस्जीद जवळ, पोस्ट-आष्टी,
तह. आष्टी, जिल्हा वर्धा.

विषय : गैरअर्जदार तर्फे आलेल्या आत्महत्ये बाबतच्या नोटिस संबंधी तसेच
गैरअर्जदारा तर्फे बँकेला फसवणुकी बाबत तसेच त्यांचे मुळे बँकेस वारंवार
होणा-या त्रासा बध्दल कार्यवाही होणेबाबत.

महोदय,

मी निवेदन देणार वर्धा जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक मर्या. वर्धा येथे प्रशासक म्हणून
कार्यरत असून वर्धा जिल्हयातील आमच्या विविध शाखांवर नियंत्रण व प्रशासन ठेवण्याचे काम
करतो.

गैरअर्जदार हा पेठ अहमदपुर येथील रहिवासी असून आमच्या बँकेची शाखा आष्टी येथे
आहे. सदर शाखेच्या अंतर्गत, पेठ अहमदपूर विविध कार्यकारी सेवा सहकारी संस्था तसेच
साहूर विविध कार्यकारी सेवा सहकारी संस्था हया साहूर शाखेत येतात. गरजू शेतकरी तसेच
कर्जदारास सदर संस्थेकडे अर्ज करून व त्यानंतर त्या संस्थेला बँके तर्फे कर्ज देऊन सदर
शेतक-यास आर्थीक सहाय्य दिले जाते. त्याच प्रमाणे गरजू शेतक-यांस सदर संस्थेच्या नियमां
प्रमाणे व बँकेच्या नियमाप्रमाणे एकाच वि.वि.कार्यकारी सेवा सहकारी संस्थेचे सभासद होता
येते.

गैरअर्जदाराने सन १९९१ मध्ये एकाच दिवशी म्हणजे दिनांक २२.७.१९९१ ला दोन
वेगवेगळ्या सहकारी संस्था पेठ अहमदपूर व साहूर येथे अर्ज मिळण्या बध्दल अर्ज केला. व त्या
बध्दलचे डिक्लेरेशन (इकरार) फार्म भरून सदर दोन्ही संस्थेकडे रुपये ४५,०००/- कर्जाची
मागणी केली. त्या संस्थेकडून त्याने स्वतःची मौजा पंचाळा, तालुका आष्टी, जिल्हा वर्धा येथील
शेत अ.क्रं.१२९-अ, १२९-ब व स.क्रं.१२४ अशी शेती बँकेच्या हक्कात गहण करून दिली. या
प्रकारे सदर गैरअर्जदाराने आपल्या मालकिची शेती दोन वेगवेगळ्या संस्थेचे सभासद होऊन

दोन्ही ठिकाणी एकच शेती गहाणात ठेवून बँकेची फसवणुक करुन कर्जाची उचल केली. त्यानंतर गैरअर्जदार हा दोन्ही संस्थेकडून कर्ज घेत आहे. सदर कर्जा संबंधीचे कागदपत्र या निवेदना सोबत आपल्या माहिती करीता दिले आहे.

गैरअर्जदाराने बँकेस अर्ज करुन पंतप्रधान पॅकेज मध्ये कर्ज मिळण्यासाठी पुन्हा दोन्हीही संस्थेकडे अर्ज केला आहे. सदर अर्ज त्याने बँकेत दिला. पॅकेज संबंधी बँके तर्फे कर्ज देण्या संबंधी छाननी करीत असतांना गैरअर्जदाराने वेळोवेळी दोन्ही संस्थेचा सभासद होऊन बँकेची फसवणुक केली हे लक्षात आले. त्यानंतर बँके तर्फे दिनांक २१.८.२००६ रोजी पोलीस स्टेशन, आष्टी येथे गैरअर्जदारा विरुद्ध तक्रार नोंदविली. परंतु मा. पोलिस अधिकारी, पोलीस स्टेशन आष्टी यांनी गैरअर्जदाराच्या विरुद्ध भा.दं.वि. ५०६ चा गुन्हा नोंद करुन फसवणुकीबाबत कोणताही आक्षेप बँकेचा ऐकून घेतला नाही. दरम्यान गैरअर्जदार हा आमच्या आष्टी येथील वेळोवेळी येऊन बँकेचे अधिकारी व बँक निरीक्षक कर्ज देत नाहीत या बध्दल नेहमी तक्रार करीत होता व बँकच्या कामात अडथळा निर्माण करुन शिवीगाळ करीत होता.

त्यानंतर गैरअर्जदाराने दिनांक २४.८.२००६ रोजी मला उद्येशून मुख्यालय येथे त्याचा सही नसलेला फॅक्स पाठविला व सदर फॅक्स द्वारे बँक निरीक्षक यांनी कर्ज दिले नाही या बध्दल तक्रार केली व जर त्याला दिनांक ५.९.२००६ पर्यंत कर्ज दिले नाही तर आत्महत्या करील अशी धमकी दिली.

गैरअर्जदारा संबंधी बँकेचे निरीक्षक व इतर लोकांकडून माहिती केली असता हा व्यवसायाने शेतकरी नसून तो आष्टी येथे तहसिल व कोर्टाच्या परिसरात अर्जनविस म्हणून काम करतो. गैरअर्जदाराचा मुळ पिंड हा प्रामाणिक शेतक-यांचा नाही. त्याच प्रमाणे गैरअर्जदार हा पोलीस तसेच महसुल खात्याशी सतत संपर्क साधून स्वतःचा स्थार्थ साधण्या करीता वेगवेगळ्या मार्गाचा अवलंब करतो. अशा प्रकारे गैरअर्जदारांचा प्रस्तुत आत्महत्येचा नोटीस हा एक दबाव तंत्राचा भाग आहे. त्याचप्रमाणे गैरअर्जदाराने कर्जा संबंधी आज पावेतो एकही पैसा बँकस परतफेड केलेला नाही. गैरअर्जदाराच्या विरुद्ध दोन्ही सेवा सहकारी संस्थेकडून कर्जाची रक्कम प्रलंबित आहे. त्याचप्रमाणे गैरअर्जदाराने गहाणात असलेली सव्हे क्रमांक १२९-अ मौजा पंचाळा येथील शेती विकून टाकली आहे. गैरअर्जदाराने अशा प्रकारे अवैध मार्गाचा अवलंब

करुन बँकेची फसवणुक केली. त्याच प्रकारे एकच शेती दोन ठिकाणी गहाण ठेवून त्यावर कर्ज उचलले आहे. तसेच गहानात असलेली शेती बँकेची परवानगी न घेता विकून टाकली आहे.

वरील सर्व बाबीवरुन गैरअर्जदार हा वाईट मार्गाचा अवलंब करुन कर्जाची मागणी करीत आहे व तो मागणी पूर्ण होण्या करीता आत्महत्या करीत असल्या बाबतच्या धमक्या देऊन स्वतःचा गैरकायदेशिर आर्थिक लाभ व्हावा म्हणून दबावतंत्राचा वापर करीत आहे. तरीही आपणास अशी विनंती आहे की, सदर गैरअर्जदारा विरुद्ध कार्यवाही करुन त्यास शासन करावे. त्याच प्रमाणे गैरअर्जदाराने दि. २४.८.२००६ रोजी आत्महत्या करीत असल्या बाबत नोटीस दिलेली ओ. तरीही बँकेच्या अवारात शाखा आष्टी व मुख्यालय वर्धा येथे पोलीस कर्मचा-यांची नियुक्ती करुन गैरअर्जदाराच्या सदर बेकायदेशिर कृत्यास आळा घालावा.

तरीही आपणांस विनंती आहे की, गैरअर्जदारा विरुद्ध कार्यवाही करुन बँकेचे रक्षण करावे.

वर्धा :

दिनांक :- २५.८.२००६

Sd/-

The Wardha district Central Co-operative
Bank, Wardha.
(निवेदन देणार)

यावरुन असे दिसून येते की, अपीलकर्ता यांनी शासनाची यापुर्वी सुध्दा कर्जाच्या संदर्भामध्ये फसवणुक केलेली दिसून येते. तसेच दिनांक ५.६.२००६ रोजी पुन्हा कर्ज मागण्याकरीता अर्ज करुन तसेच साहूर व आष्टी या दोनही बँक निरीक्षकाकडे माहिती मागवून कर्ज उपलब्ध करुन देण्याचे दृष्टीने माहिती मागण्यासाठी प्रयत्न केलेला दिसून येतो.

वास्तविक अशा प्रकारे माहितीचा अर्ज आल्यानंतर अपीलकर्ता यांना वस्तुस्थितीदर्शक उत्तर देणे हे आवश्यक होते. अपीलकर्ता यांनी शासनाला किंवा बँकेला फसविले असेल तर तसे उत्तर त्यांना देणे आवश्यक होते. परंतु तशा प्रकारची कार्यवाही दोनही बँक निरीक्षक यांचेकडून झालेली नाही. दोनही बँक निरीक्षक हे माहिती अधिकारी आहे किंवा नाही याबाबतही कोणत्याही प्रकारचा उल्लेख त्यांच्या उत्तरात दिसून येत नाही. तसेच दिनांक १.९.२००६ रोजी प्रशासक वर्धा जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक यांना दि वर्धा जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक शाखा

साहूर यांनी अपीलकर्त्यांचे कर्ज मागण्याच्या अर्जाचे संदर्भामध्ये वस्तुस्थिती कळविलेली दिसून येते.

यावरून अपीलकर्ता यांनी जी माहिती मागितलेली आहे त्याबद्दल दिनांक १९.६.२००६ रोजी जे उत्तर देण्यात आलेले आहे त्या उत्तरामध्ये अर्जाची तपासणी झालेली नाही असे दिसून येते. माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या तरतूदीप्रमाणे प्रकरणातील निर्णय प्रक्रियेच्या बाबत कोणत्याही प्रकारची जरी विचारणा करता येत नसली तरी सुध्दा प्रथम दर्शनी अपीलकर्ता यांनी जी माहिती मागितलेली आहे व ज्या माहितीच्या संदर्भामध्ये बँक निरीक्षक शाखा आष्टी यांनी जे उत्तर दिलेले आहे ते योग्यच आहे असे दिसून येते. अर्जदार यांना माहिती कां हवी आहे असे विचारता येत नसले तरी आयोगाच्या निदर्शनास वस्तुस्थिती आणल्यानंतर अपीलकर्ता यांना माहिती उपलब्ध करून देण्याची आवश्यकता नाही अशी आयोगाची खात्री झालेली आहे. व त्याकरीता अपीलकर्ता यांचे चारही अपील हे खारीज करण्यास पात्र आहे.

आदेश

१) अपीलकर्ता यांचे अपील क्रमांक १९५५/२००७, १९५६/२००७, १९५७/२००७ व १९५८/२००७ हे चारही अपील निकाली काढण्यात येत आहे.

२) निर्णयाची एक प्रत अपीलकर्ता व उत्तरवादी यांना देण्यात यावी.

दिनांक :-६.९.२००८

(विलास पाटील)

राज्य माहिती आयुक्त,
राज्य माहिती आयोग, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर